

Начало > Предприемане на съдебни действия > Къде и как > Как да заведете дело в съда?

Как да заведете дело в съда?

България

1 Необходимо ли е да се обърне към съда или има друга алтернатива?

Съществуват и алтернативни процедури за разрешаване на спорове /виж тема "[Компетентност на съдилищата](#)"/

2 Има ли срок за завеждане на дело?

Сроковете за завеждане на съдебни дела са различни в зависимост от случая /виж тема "[Процесуални срокове](#)". За да получите информация относно приложимите срокове, следва да се консултирате с адвокат.

3 Трябва ли да се обърне към съда в тази държава членка?

Вижте темата [Компетентност на съдилищата](#).

4 Ако е така, към кой точно съд в тази държава членка трябва да се обърне, като се има предвид къде живея аз и къде живее другата страна или с оглед на други аспекти на казуса ми?

Вижте темата [Компетентност на съдилищата - България](#).

5 Пред кой съд в тази държава членка трябва да предявя искам си, като се има предвид естеството на казуса и цената на иска?

Вижте темата [Компетентност на съдилищата - България](#).

6 Мога ли да заведа дело лично или трябва да го направя чрез посредник, например адвокат?

Ищецът може да предяви съдебен иск лично или чрез упълномощен представител. Пълномощното, с което се упълномощава представителя, следва да бъде приложено към исковата молба.

7 Към кого точно да се обърне, за да заведа делото: към приемната, съдебното деловодство или друга административна единица?

Исковите молби се подават в приемни или в съдебното деловодство лично или чрез упълномощен представител. Исковите молби се приемат в работното време на съда от служителите на съда, които по правило са деловодители. Исковите молби могат да се изпращат и по пощата до съдебното деловодство.

8 На какъв език мога да подам искам си? Мога ли да го подам устно или той трябва да бъде в писмена форма? Мога ли да изпратя искам си по факс или по електронна поща?

Исковите молби се подават в писмена форма в съда и трябва да бъдат написани на български език. Допуска се изпращане на исковите молби по пощата, но не и по факс или по електронна поща. Гражданският процесуален закон постановява, че всички документи, изготвени на чужд език, които са представени от страните в процеса, трябва да бъдат придружени със заверени от страните преводи на български език.

9 Има ли специални формуляри за предявяване на иск или, ако няма такива, какво трябва да съдържа исковата молба? Има ли елементи, които задължително трябва да се съдържат в досието?

Исковите следва да се предявяват в писмена форма. Не съществуват специални формуляри за тази цел, с изключение на утвърдените от Министерство на правосъдието образци на заповед за изпълнение, заявление за издаване на заповед за изпълнение и други книжа във връзка със заповедното производство по Гражданския процесуален кодекс. Гражданският процесуален кодекс предвижда набор от минимални изисквания за оформяне на исковите молби, но не предвижда никаква задължителна форма. Съгласно същия задължителните реквизити на исковата молба включват: посочване на съда; името и адреса на ищеца и ответника, на техните законни представители или пълномощници, ако имат такива, както и единния граждански номер на ищеца и номера на факса и телекса, ако има такива; цената на иска, когато той е оценяем; изложение на обстоятелствата, на които се основава искът; в какво се състои искането; подпис на лицето, което подава молбата. В исковата молба ищецът е длъжен да посочи доказателствата и конкретните обстоятелства, които ще доказва с тях, и да представи заедно с нея всички писмени доказателства.

Исковата молба трябва да бъде подписана от ищеца или от негов представител. Когато искът се предявява от представител, действащ от името на ищеца, към исковата молба се прилага пълномощното, с което ищецът го е упълномощил за това. Ако подателят на молбата не знае или не може да я подпише, тя се подписва от лицето, на което той е възложил това, като се посочва причината, поради която сам не я е подписал.

Исковата молба се подава в съда в толкова екземпляра, колкото са ответниците.

Към исковата молба се представят: пълномощното, когато молбата се подава от пълномощник; документ за внесените държавни такси и разноски, когато такива се дължат; преписи от исковата молба и от приложенията към нея според броя на ответниците.

10 Трябва ли да заплащам съдебни такси? Ако да, кога става това? Ще трябва ли да плащам на адвокат още от подаването на исковата молба?

По водене на делото се събират държавни такси върху цената на иска и разноски за производството. Когато искът е не оценяем, размерът на държавната такса се определя от съда. Цената на иска се посочва от ищеца. Цената на иска е паричната оценка на предмета на делото.

Въпрос за цената на иска може да се повдигне от ответника или служебно от съда най-късно в първото заседание за разглеждане на делото. В случай на несъответствие на указаната цена с действителната съдът определя цената на иска. Държавните такси са прости и пропорционални. Простите такси се определят въз основа на необходимите материално-технически и административни разходи по производството.

Пропорционалните такси се определят върху интереса. Държавната такса се събира при предявяване на искането за защита или съдействие и при издаване на документа, за който се плаща такса, съгласно тарифа, приета от Министерския съвет.

Държавните такси се заплащат обикновено по банков път при подаване на исковата молба по сметката на съда. Всяка страна предварително внася в съда разноските по действията, които е поискала. Сумите за разноски по действия по искане на двете страни или по инициатива на съда се внасят от двете страни или от едната страна според обстоятелствата.

Такси и разноски по производството на делата не се внасят: от ищите - работници, служители и членове на кооперации, по искове, произтичащи от трудови правоотношения; от ищите - по искове за издръжка; по искове, заведени от прокурор; от ищеца - по искове за вреди от неправомерно увреждане от престъпление, за което има влязла в сила присъда; от назначените от съда особени представители на страна, чийто адрес не е известен.

Такси и разноски по производството не се внасят от физически лица, за които е признато от съда, че нямат достатъчно средства да ги заплатят. По молбата за освобождаване съдът взема предвид: доходите на лицето и на неговото семейство; имущественото състояние, удостоверено с декларация; семейното положение; здравословното състояние; трудовата заетост; възрастта; други констатирани обстоятелства. В тези случаи

разноските по производството се плащат от сумите, предвидени от бюджета на съда. По молба за откриване на производство по несъстоятелност, подадена от длъжник, държавна такса предварително не се събира. Тя се събира от масата на несъстоятелността при разпределението на имуществото съгласно Търговския закон.

Когато искът е изцяло или частично уважен, съдът осъжда ответника да заплати на ищеца разноските по делото съразмерно с уважената част от иска (държавни такси, възнаграждение за един адвокат, разноски, свързани с действията по събиране на доказателства и с провеждане на съдебните заседания). Ако на ищеца е била предоставена безплатна правна помощ ответникът се осъжда да възстанови разходите за нея съразмерно с уважената част от иска. Когато делото бъде прекратено ответникът има право на разноски, а когато съдът отхвърли иска, ответникът има право да иска заплащане на направените от него разноски по делото съразмерно с отхвърлената част от иска.

Адвокатското възнаграждение се договаря между клиента и адвоката и обикновено се заплаща при сключване на договора за правна защита или съобразно договорните условия на плащане.

11 Мога ли да поискам правна помощ?

Вижте темата Правна помощ.

12 От кой момент моят иск се смята официално за предявен? Ще получа ли обратна информация от съдебните органи дали исквата молба отговаря на изискванията?

Исковите молби и други документи, получени по пощата, както и документите, подадени лично в работното време на съда, се регистрират във входящия дневник в деня на постъпването им. Искът се счита предявен с постъпването на исквата молба в съда. Ако исквата молба е изпратена по пощата или е постъпила в друг ненадлежен съд се счита, че тя е постъпила от датата на изпращането ѝ по пощата или от датата на постъпването ѝ в другия съд. Съдът проверява редовността на исквата молба. Когато исквата молба не отговаря на изискванията за редовност или не е придружена с всички изискуеми документи, на ищеца се съобщава да отстрани в едноседмичен срок допуснатите нередовности, както и за възможността да ползва правна помощ, ако има необходимост и право на това. Когато адресът на ищеца не е посочен и не е известен на съда, съобщението се прави чрез поставяне на обявление на определеното за това място в съда в продължение на една седмица. Когато ищецът не отстрани в срока нередовностите, исквата молба заедно с приложенията се връща, а ако адресът не е известен, се оставя в канцеларията на съда на разположение на ищеца. По същия начин се постъпва и когато нередовностите в исквата молба се забележат по време на производството. Поправената исква молба се смята за редовна от деня на подаването.

Когато при проверка на исквата молба съдът констатира, че предявеният иск е недопустим, той връща исквата молба.

Връщането на исквата молба на ищеца не е пречка за повторното депозиране на молбата пред съда, но в тези случаи искът се счита за предявен от датата, когато е предявен наново.

Съдебните органи не изпращат специален документ, потвърждаващ, че искът е предявен съгласно изискванията, но се изпълняват определени процедури, които свидетелстват, че това е така. В случай че исквата молба е изготвена и подадена съгласно изискванията и към нея са приложени всички необходими документи, след като приеме исквата молба, съдът изпраща препис от нея заедно с приложенията на ответника, на когото указва да подаде писмен отговор в едномесечен срок, задължителното съдържание на отговора и последиците от неподаването на отговор или неупражняването на права, както и за възможността да ползва правна помощ, ако има необходимост и право на това. Писменият отговор на ответника трябва да съдържа: посочване на съда и номера на делото; името и адреса на ответника, както и на неговия законен представител или пълномощник, ако има такива; становище по допустимостта и основателността на иска; становище по обстоятелствата, на които се основава искът; възраженията срещу иска и обстоятелствата, на които те се основават; подпис на лицето, което подава отговора. В отговора на исквата молба ответникът е длъжен да посочи доказателствата и конкретните обстоятелства, които ще доказва с тях, както и да представи всички писмени доказателства, с които разполага. Към отговора на исквата молба се представят: пълномощно, когато отговорът се подава от пълномощник; преписи от отговора и приложенията към него според броя на ищеците. Когато в установения срок ответникът не подаде писмен отговор, не вземе становище, не направи възражения, не оспори истинността на представен с исквата молба документ или не упражни правата си да предяви насрещен иск, инцидентен иск или да привлече трето лице, когато това лице има право да встъпи, за да помага, той губи възможността да направи това по-късно, освен ако пропускат се дължи на особени непредвидени обстоятелства.

След като провери редовността и допустимостта на предявените искове, съдът се произнася по направените с исквата молба и с отговора искания и възражения на страните, по всички предварителни въпроси и по допускане на доказателствата, като може и да ги напъти към медиация или друг способ за доброволно уреждане на спора.

Съдът насрочва делото в открито заседание, за което призовава страните. Деловодителят изпраща призовки до страните по делото, на които се връчва препис от съдебния акт.

В производството по търговски дела Гражданският процесуален кодекс предвижда двойна размяна на книжа между насрещните страни. След като приеме отговора, съдът изпраща препис от него заедно с приложенията на ищеца, който може в двуседмичен срок да подаде допълнителна исква молба. В допълнителната исква молба ищецът може да поясни и допълни първоначалната. След като приеме допълнителната исква молба, съдът изпраща препис от нея заедно с приложенията на ответника, който може в двуседмичен срок да подаде отговор. В допълнителния отговор ответникът е длъжен да отговори на допълнителната исква молба.

След като провери редовността на разменените книжа и допустимостта на предявените искове, включително тяхната цена, както и другите искания и възражения на страните, съдът се произнася по всички предварителни въпроси и по допускане на доказателствата. Съдът насрочва делото в открито заседание, за което призовава страните, като изпраща на ищеца допълнителния отговор и съобщава на страните съдебния си акт. Той може и да ги напъти към процедура по медиация или друг способ за доброволно уреждане на спора. Когато с размяната на книжа са представени всички доказателства и ако приеме, че не е необходимо изслушването на страните, както и когато страните поискат това, съдът може да разгледа делото в закрито заседание, като предостави на страните възможност да представят писмени защиты и реплики.

Гражданският процесуален кодекс предвижда особени правила относно някои искиви производства - бързи производства, производство по брачни дела, производство по дела за гражданско състояние, поставяне под запрещение, съдебна делба, защита и възстановяване на нарушено владение, производство за сключване на окончателен договор, производство по колективни искове, както и относно заповедното производство, обезпечителното производство, охранителното производство, изпълнителното производство. Особени правила са предвидени и в Търговския закон относно производството по несъстоятелност и свързаните с него искове.

13 Ще получа ли подробна информация за сроковете, в които ще се проведат последващите процесуални действия (като например срока, в който ще трябва да се явя пред съда)?

Съдът призовава страните за заседанията по делото. При отлагане на делото, страните, които са редовно призовани, не се призовават за следващото заседание, когато датата му е обявена в заседанието. Призоваването се извършва най-късно една седмица преди заседанието. Това правило не се прилага в изпълнителния процес. В призовката се посочват: съдът, който я издава; името и адресът на призовавания; по кое дело и в какво качество се призовава; мястото и времето на заседанието, и законните последици от неявяването.

Съдът връчва на страните препис от актовете, които подлежат на самостоятелно обжалване.

Страните получават съобщение за определените от съда срокове за извършване на процесуални действия, но не и за определените в закона срокове.

Последна актуализация: 25/10/2017

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.